نام و نام خانوادگی: ..... مقطع و (رشته): دوازدهم.ریاضی و تجربی نام پدر: ..... شماره داوطلب: ..... تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه	جمهوری اسلامی ایران اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ امتحانات **نیمسال اول** سال تحصیلی ۱۴۰۴ –۱۴۰۳ www.sarayedanesh.com ۰۲۱-۲۹۳۶	نام درس: **ادبیات فارسی (۳)** نام دبیر: محسن اصغری تاریخ امتحان: ۱۴۰۳/۱۰/۱۰ ساعت امتحان: ۸:۰۰ صبح/ عصر مدت امتحان : ۷۰دقیقه

نمره به عدد: نمره به حروف:	نمره تجدید نظر به عدد: نمره به حروف:	محل مهر و امضاء مدیر
نام دبیر: تاریخ و امضاء:	نام دبیر: تاریخ و امضاء:	

ردیف	سؤالات	بارم
	قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	معنای واژهٔ مشخّص شده را بنویسید. «مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است»	۰/۲۵
۲	درست یا نادرست بودن عبارت زیر را مشخص کنید. واژهٔ «حریف» در مصرع «نی حریف هرکه از یارش برید» به معنای«هماورد» به کار رفته است. الف) درست ب) نادرست	۰/۲۵
۳	معنای«حالت از خودرَستگی و به معشوق پیوستن» برای کدام گزینه مناسب است؟ الف) بی‌خودی ب) سودا ج) مستغرق د) صفوت	۰/۲۵
۴	در کدام گزینه معنای واژه‌ای نادرست است؟ الف) شفیع: پایمرد- دار ملک: سرزمین – سودا: شیدایی ب) خمّار: میخانه- بگسل: جدا کن – رواق: پیشگاه خانه	۰/۲۵
۵	شکل درست کلمه ها را از نظر املایی انتخاب کنید. یک) گر بشکنم این عهد ..... بکشم الف) قرامت ب) غرامت دو) ..... حکمت را او گرم و روشن نگاه دارد. الف) حوزه ب) حوضه	۰/۵
۶	در گروه کلمات زیر غلط‌های املایی را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. «فراغ و جدایی، مستور و پنهان، غریق بهر خدا، سور و شیون، داروغه و محتسب، اثاث تزویر، صواب و درست، منصوب و وابسته، شرزه شیر ارغند، مطاع و فرمانروا، عزّ و ذلّ، بیت‌الحزن، مردم نحس»	۱
۷	در کدام عبارت غلط املایی مشهود است؟ اصلاح کنید. الف) سواحل شرقی مدیترانه از زیباترین نواهی عالم است. جزیره‌های کوچک و بزرگ، مثل وصله‌های رنگارنگ بر طیلسان آبی مدیترانه دوخته شده است. ب) همه به هم زل زدیم و در میان بهت و حیرت اسیر دشمن، همراه با حاجی با صدای بلندی از ته دل خندیدیم.	۰/۵
۸	در کدام بیت واژه‌ای می‌یابید که در زبان فارسی هم‌آوا داشته باشد. الف) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت ب) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند	۰/۲۵
۹	فعل «است» را از نظر کاربرد معنایی در دو مصراع زیر بررسی کنید. الف) در عالم پیر هرکجا برنایی است ب)آتش عشق است کاندر نی فتاد	۰/۵
۱۰	نقش کلمات مشخّص شدهٔ عبارت و مصراع‌های زیر را بنویسید. الف) **وان آتش خود نهفته مپسند** ب) چون فرّخی موافق ثابت قدم نداشت	۰/۵
۱۱	در بیت زیر یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی مشخّص کنید. سرّ من از نالهٔ من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست	۰/۵
۱۲	در ابیات زیر نوع قرینهٔ فعل‌های حذف شده را بنویسید. الف) عصارهٔ تاکی به قدرت او شهد فایق شده.	۰/۵

www.kanoon.ir

	ب) **تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست**	
۱۳	مصراع «در عشق کسی قدم نهد کِش جان نیست» جملهٔ ساده است یا مرکب؟	۰/۲۵
۱۴	نقش دستوری ضمیر متّصل را در مصراع « کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند» تعیین کنید.	۰/۲۵
۱۵	در کدام گزینه جمله‌ای با اجزای«نهاد+ مفعول+ مسند+ فعل» یافت می‌شود؟ جملهٔ مورد نظر را مشخص کنید. الف) محبّت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. ب) ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است	۰/۵
۱۶	در عبارات زیر نوع وابسته‌های وابسته به کار رفته را مشخص کنید. الف) هنگام مراجعه به بانک اعتبارات برای من تداعی شد؛ زیرا آن روز سیصد تومان پول تهیّه کرده بودم. ب) دایهٔ ابرِ بهاری را فرموده تا بناتِ نبات در مهدِ زمین بپرورد.	۰/۵
۱۷	در عبارت «بعداً فهمیدم پیرمردِ لاغر امین، صاحبِ تجارت‌خانه است.» کدام واژه یا گروه اسمی نقش «تبعی» دارد؟	۰/۲۵
	قلمرو ادبی (۷نمره)	
۱۸	آرایهٔ درست را انتخاب کنید. الف) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایّام پریشانی بپرس (اسلوب معادله- تضاد) ب) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحزن است (متناقض‌نما- تلمیح)	۰/۵
۱۹	در بیت زیر کدام دو آرایه به کار رفته است؟ «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد» الف) کنایه- حسن تعلیل ب) استعاره- جناس ج) اسلوب معادله- تضاد د) تشبیه- پارادوکس	۰/۵
۲۰	«صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند دل‌گرمی و دم سردی ما بود که گاهی مرداد مه و گاه دی‌اش نام نهادند» الف) مجاز و تشبیه را بیابید. ب) در کدام بیت آرایهٔ حسن تعلیل مشهود است؟ توضیح دهید.	۱
۲۱	آرایه‌های «کنایه و تشبیه» را در بیت زیر بیابید. « عشق آتش است هرجا که باشد جز او، رخت دیگری ننهد.»	۰/۵
۲۲	آرایه‌های مرتبط ابیات را به هم وصل کنید. (یک آرایه اضافی است) الف) تا چشم بشر نبیند روی بنهفته به ابر چهر دل بند ب) همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو بپوشی همه بیشی تو بکاهی همه کمّی تو فزایی یک) تلمیح دو) تشبیه سه) حسن تعلیل	
۲۳	درست یا نادرست بودن عبارات زیر را از نظر تاریخ ادبیّات مشخّص کنید. الف) کتاب «از پاریز تا پاریس» اثر «محمد ابراهیم باستانی» است. ☐ درست ☐ نادرست ب) بهار قصیدهٔ دماوندیّه را در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی سروده است. ☐ درست ☐ نادرست ج) کتاب «قصّهٔ شیرین فرهاد» اثر احمد عربلو است. ☐ درست ☐ نادرست د) فرّخی سیستانی از غزل‌سرایان اجتماعی عصر مشروطه است. ☐ درست ☐ نادرست	۱

www-kanoon.ir

۲۴	مصراع دوم شعر زیر را بنویسید. ای جویبار جاری زین سایه برگ مگریز	۰/۵
۲۵	بیت‌های زیر را کدام گزینه کامل می‌کند؟ یک) وجه خدا اگر شودت منظر نظر ..... ☐ الف) **زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی** ☐ ب) بالله کز آفتاب هفت فلک خوبتر شوی دو) ..... باید که خاک درگه اهل هنر شوی ☐ **گر نور عشق حق بر دل و جانت اوفتد** ☐ ب) گر در سرت هوای وصال است حافظا	۰/۵
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
	معنی و مفهوم عبارات و ابیات شماره ۲۶ تا ۳۴ را به نثر روان بنویسید.	
۲۶	همه می‌دانیم دولت مستعجل بود.	۰/۲۵
۲۷	در کویر خدا حضور دارد.	۰/۲۵
۲۸	در نیابد حال پخته هیچ خام	۰/۵
۲۹	گر آتش دل نهفته داری سوزد جانت به جانت سوگند	۰/۵
۳۰	درختان را به خِلعتِ نوروزی قبای سبزِ ورق در بر گرفته	۰/۵
۳۱	کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند؟	۰/۵
۳۲	در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب قلم نداشت	۰/۵
۳۳	گفت در سر عقل باید بی کلاهی عار نیست	۰/۵
۳۴	حیات از عشق می‌شناس و ممات بی عشق می‌یاب.	۰/۵
۳۵	مفهوم بیت زیر را بنویسید. گفت: نزدیک است والی را سرای آن جا شویم گفت: والی از کجا در خانه خمّار نیست؟	۰/۵
۳۶	مفاهیم مرتبط ابیات را به هم وصل کنید. (یک مفهوم اضافی است) الف) صبر بر داغِ دل سوخته باید چون شمع لایق صحبت بزم تو شدن آسان نیست ب) آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد یک) جاری بودن عشق در هستی دو) هر کسی لایق عشق نیست سه) سختی‌های راه عشق	۰/۵
۳۷	پیام یا مفهوم نهایی هر یک از عبارت و بیت زیر را بیان کنید. الف) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده‌پی اش نام نهادند ب) برکن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم برکند	۰/۵
۳۸	عبارت زیر یادآور کدام مَثَل است؟ «از بیم عقرب جرّارهٔ دموکراسی قرن بیستم، ناچار به مار غاشیهٔ حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.»	۰/۵
۳۹	مفهوم عبارت «واصفان حلیهٔ جمالش به تحیّر منسوب که: ما عرفناک حق معرفتک» در کدام گزینه آمده است؟ ☐ الف) کوتاهی در عبادت ☐ ب) ناتوانی در شناخت	۰/۵

www-kanoon-ir

۴۰	مفهوم مشترک عبارت « زیرا که وصول به حُسن ممکن نشود؛ الّا به واسطهٔ عشق،» و بیت زیر را بنویسید. می تواند حلقه بر در زد حریم حُسن را در رگ جان، هر که را چون زلف، پیچ و تاب هست	۰/۵
۴۱	با توجه به ابیات زیر مقصود از «ستوران » و «اختر سعد» چیست؟ «تا وارهـی از دم ستوران وین مردم نحس دیومانند با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند	۰/۵
۴۲	منظور از بخش‌های مشخص شدهٔ بیت زیر را بنویسید. «من به هر جمعیتّی نالان شدم جفت بدحالان و خوشحالان شدم»	۰/۵

جمع ۲۰ نمره

www-kanoon-ir

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
امتحانات **نیمسال اول** سال تحصیلی ۱۴۰۴ -۱۴۰۳
www.sarayedanesh.com
۰۲۱-۲۹۳۶

نام درس: ادبیات فارسی
نام دبیر: **اصغری**
تاریخ امتحان: ۱۰/ ۱۰/۱۴۰۳
ساعت امتحان: ..... صبح/ عصر
مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

ردیف	**راهنمای تصحیح** (توجه: به پاسخ‌های مشابه نمره تعلق می‌گیرد)	محل مهر یا امضاء مدیر
۱	روش، طریقه، آیین ۰/۲۵	
۲	ب) نادرست ۰/۲۵	
۳	الف) بی خودی ۰/۲۵	
۴	ب) خمار: می فروش ۰/۲۵	
۵	یک) ب: غرامت ۰/۲۵ دو) الف: حوزه ۰/۲۵	
۶	فراق ۰/۲۵ بحر ۰/۲۵ اساس۰/۲۵ منسوب ۰/۲۵	
۷	الف) ۰/۲۵ نواحی ۰/۲۵	
۸	ب) صد ۰/۲۵	
۹	الف) غیر اسنادی ۰/۲۵ ب) اسنادی ۰/۲۵	
۱۰	الف) مسند ۰/۲۵ ب) مفعول ۰/۲۵	
۱۱	ترکیب اضافی: سرّ من یا نالهٔ من ۰/۲۵ ترکیب وصفی: آن نور ۰/۲۵	
۱۲	الف) معنایی ۰/۲۵ ب) لفظی ۰/۲۵	
۱۳	مرکب ۰/۲۵	
۱۴	مفعول ۰/۲۵	
۱۵	الف) ۰/۲۵ آن را عشق خوانند ۰/۲۵	
۱۶	الف) تومان: ممیز ۰/۲۵ ب) بهاری: صفت مضاف الیه ۰/۲۵	
۱۷	صاحب تجارتخانه ۰/۲۵	
۱۸	الف) اسلوب معادله ۰/۲۵ ب) تلمیح ۰/۲۵	
۱۹	ب) ۰/۲۵	
۲۰	الف) مجاز: مرداد یا دی / تشبیه: تیغ جفا ۰/۲۵ ب) بیت دوم ۰/۲۵ توضیح: شاعر دلیل پدید آمدن تابستان و زمستان را احوال درونی خود (امید و ناامیدی) دانسته.۰/۲۵	
۲۱	کنایه: رخت نهادن ۰/۲۵ تشبیه: عشق آتش است۰/۲۵	
۲۲	الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ ب) تلمیح ۰/۲۵	
۲۳	الف) درست ۰/۲۵ ب) درست ۰/۲۵ ج) درست ۰/۲۵ د) نادرست ۰/۲۵	

www-kanoon.ir

۲۴	کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران ۰/۵
۲۵	یک: الف) زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی ۰/۲۵ دو: ب) گر در سرت هوای وصال است حافظا۰/۲۵
۲۶	همه می دانیم که زودگذر و فانی بود ۰/۲۵
۲۷	تجلی خداوند در کویر مشهود است ۰/۲۵
۲۸	کسی که راه عشق را طی نکرده، از احوال عارف واقعی آگاه نیست. ۰/۵
۲۹	اگر خشم خود را پنهان کنی، وجود تو را نابود خواهد کرد. ۰/۵
۳۰	خداوند با آمدن نوروز برگ سبز درختان را به عنوان لباس نوروزی بر تن آن‌ها پوشانده است.۰/۵
۳۱	کاووس کیانی را که نام «کی» بر او نهادند، چه زمانی و کجا زندگی می‌کرد و چه زمانی این نام (لقب) را به او دادند ۰/۵
۳۲	هر ملّتی که نویسنده و اهل قلم نداشته باشد، نام او از صحنهٔ روزگار فراموش خواهد شد. ۰/۵
۳۳	در سر انسان، باید عقل باشد و نداشتن کلاه، نشانهٔ ننگ و عار نیست (باطن بر ظاهر ترجیح دارد.) ۰/۵
۳۴	زندگی واقعی را از عشق بدان و مرگ و نیستی را در بی‌عشقی جست و جو کن. ۰/۵
۳۵	نکوهش افراد و حاکمان ریاکار ۰/۵
۳۶	الف) دو ۰/۲۵ ب) یک ۰/۲۵
۳۷	الف) ارزشمندی مقام پیر یا مرشد ۰/۲۵ ب) دعوت به نابودی ظلم ۰/۲۵
۳۸	از چاله به چاه افتادن ۰/۵
۳۹	ب) ناتوانی در شناخت ۰/۵
۴۰	هرکسی لایق و محرم عشق نیست. ۰/۵
۴۱	ستوران: مردم و حاکمان پست ۰/۲۵ اختر سعد: مشتری ۰/۲۵
۴۲	بدحالان: کسانی که سیر و سلوک آنها به سوی حق کند است ۰/۲۵ خوش حالان: کسانی که از سیر و سلوک به سوی حق شادمان هستند. ۰/۲۵

جمع بارم :۲۰نمره	**نام و نام خانوادگی مصحح :**	**امضاء:**